

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.
17/2988

Vår ref.
17/1463-11 670.00/SYKO

Dato:
Oslo, 25.09.2017

Høring - Forslag om å innføre plikt til å tilby intensiv opplæring og plikt til flerfaglig samarbeid

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til ovennevnte sak som vi har mottatt på høring.

LO vil først si seg helt enig i behovet for å styrke og forbedre tidlig innsats i skolen. Et godt grunnlag fra grunnskolen er svært viktig for senere læring og muligheter i et arbeids- og samfunnsnivå med høye og økende krav til kompetanse. Prinsippet om tidlig innsats er allerede nedfelt i opplæringsloven, sammen med prinsippet om tilpasset opplæring. Det gjøres mye bra arbeid i mange skoler. Men det er ikke akseptabelt at mellom 15 og 20 prosent av elevene går ut av grunnskolen med så svake kompetanser og ferdigheter at de vil ha problemer med å klare seg i videre utdanning og arbeidsliv. I dag øker andelen med vedtak om spesialundervisning gjennom skoleløpet. Det er en indikasjon på at innsatsen settes inn for sent.

LO mener det er positivt og viktig at høringsnotatet så tydelig fremhever inkludering som et grunnleggende prinsipp i norsk skole. Dette er et viktig signal i arbeidet mot en uheldig segregering som vi ser tendenser til. LO vil videre understreke at det ikke kan være slik at en forutgående utredning og krav om individuell opplæringsplan (IOP) blir en forutsetning for at tiltak settes i gang. Tiltak må kunne settes i gang med en gang en skole oppdager at en elev har behov for forsterket oppfølging, enten det er knyttet til lesing, skriving eller regning, eller på grunn av sosiale eller emosjonelle vansker.

En god politikk for tidlig innsats må ta høyde for at barn er forskjellige og modnes ulikt. Første klasse blir for mange elever en svært krevende overgang til stillesitting og klasseromsundervisning. Leksbasert læring er viktig særlig de første skoleårene. En styrking av praktisk- estetiske fag og praktiske metoder kan bidra til at flere finner seg til rette, til økt læringslyst og mestring. For en del barn, kanskje for flere gutter enn jenter, kan praksis være en viktig inngang for å lære teori.

I det videre vil vi kommentere de to forslagene i høringen:

Plikt til å tilby intensiv opplæring på 1. til 4. trinn

Som høringsnotatet omtaler, gir dagens regelverk kommunene og fylkeskommunene et betydelig handlingsrom når det gjelder hva som kan følges opp innenfor rammen av tilpasset opplæring og hva som krever spesialundervisning. De store forskjellene mellom kommunene i andelen elever som har vedtak om spesialundervisning, kan tyde på at ulike kommuner og skoler gjør svært ulike vurderinger. LO er enig med departementet i at den konkrete avveiningen mellom spesialundervisning og tilpasset opplæring vanskelig kan detaljstyres på nasjonalt nivå. Dette er vurderinger som fremdeles best må utøves gjennom faglig skjønn på den enkelte skole, med utgangspunkt i den enkelte elevs behov.

Som nevnt over, er prinsippene om tilpasset opplæring og tidlig innsats allerede nedfelt i opplæringsloven, gjennom § 1-3.

§ 1-3. Tilpassa opplæring og tidleg innsats

Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lære kandidaten.

På 1. til 4. årstrinn skal kommunen sørgje for at den tilpassa opplæringa i norsk eller samisk og matematikk mellom anna inneber særleg høg lærartettleik, og er særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning.

Nå foreslås det et nytt lovkrav, der andre ledd i dagens § 1-3 flyttes inn i en ny § 1-4 og der det legges til en plikt om å tilby intensiv opplæring i lesing, skriving og regning.

Dermed blir det for det første lite igjen av dagens § 1-3, og det legges til en ny bestemmelse om en form for tilpasset opplæring; intensiv opplæring. Det skal fortsatt være et faglig handlingsrom for skolene i vurderingen av hvordan dette konkret skal gjøres. LO stiller derfor spørsmålsteget ved om det nye lovkravet gir en bedre opplæringslov samlet sett og om det reelt vil ha betydning for å styrke tidlig innsats.

Det viktigste tiltaket for å styrke tidlig innsats, er å sikre at skolene har tilstrekkelige ressurser, både i form av ansatte og kompetansetiltak. Det trengs både flere lærere i skolen, flere helsesøstre og andre yrkesgrupper som kan styrke hele laget rundt eleven, jfr. også våre merknader under. God klasseledelse er en nøkkel til god læring for alle, og rektor spiller en avgjørende rolle i arbeidet for godt læringsmiljø og inkludering.

Plikt til flerfaglig samarbeid

LO støtter forslaget om å presisere skolens plikt til å samarbeide med relevante kommunale tjenester, men vil påpeke at dette er en plikt som for praktiske formål allerede er på plass. Gitt ambisjonen om å styrke den tidlige innsatsen, er det behov for ytterligere å styrke kravene til flerfaglig samarbeid i skolen. I beste fall kan dette forebygge senere at behov for kommunale tjenester oppstår.

Den viktigste personen for barns læring, trivsel og utvikling i skolen, er læreren. Det er fortsatt viktig å styrke helsesøstertjenesten over hele landet. Yrkesgrupper som barne- og ungdomsarbeidere, vernepleiere, sosionomer og barnevernspedagoger kan gi viktige bidrag, både i arbeidet med den enkelte elev og for å styrke det psykososiale miljøet på skolen. Men også ansatte i andre yrkesgrupper, enten det er vaktmesteren, den som betjener sentralbordet eller assistenter med ulik faglig og yrkesmessig bakgrunn, kan være akkurat den personen som bidrar til økt mestring, styrket inkludering og motivasjon.

Å styrke den sosialfaglige kompetansen og tverrfaglige oppfølgingen av den enkelte elev *i skolen*, er ikke bare bra for den enkelte elev, men kan også gi store samfunnsøkonomiske gevinster dersom det reduserer presset på spesialisttjenester i PPT og BUP. For de fleste barn som har ulike emosjonelle, kognitive eller sosiale vansker, er det aller viktigste at de får god hjelp og støtte i hverdagen sin, på skolen. Gjennom en slik helhetlig satsning på tidlig innsats, kan vi må målet om en skole der alle elever kan lykkes.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Trude Tinnlund
(sign.)

Roger Bjørnstad
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.